

COLECȚIA MEMORIALĂ “VASILE BLENDEA”. DIN ISTORICUL UNEI COLECȚII

Dumitra BULEI*

Abstract:

The paper “Memorial House Vasile Blendea” presents the house of the sculptor Vasile Blendea that reunites works of sculpture, paintings, graphics, drawings, in which is presented the history of Târgoviște, through monuments and voivodes, landscapes and streets, ordinary people and historic and cultural personalities, writers and teachers.

In this place are gathered a lot of objects, furniture, textiles, pictures, books, personal belongings used in his artistic activity of sculptor and writer.

A subchapter of the article speaks about Vasile Blendea as an important artist of Târgoviște.

Casa memorială “Vasile și Emilia Blendea”, deschisă în septembrie 2002, pe strada Poet Grigore Alexandrescu nr.24, în Târgoviște, orașul în care a trăit și creat sculptorul, pictorul, restauratorul de frescă bisericească, cetate de scaun a țării care l-a marcat prin aura istorică, dar și prin oamenii obișnuiți ai urbei, prin străzi sau case, monumente, peisaje sau personalități ale vieții culturale, voievozi sau eroi ai neamului, se prezintă astăzi vizitatorului ca un reper important pe harta ofertei culturale târgoviștene și nu numai.

Situată în perimetrul istoric și în imediata apropiere a Curții Domnești, emană atmosfera trăită de artist, atât prin lăcaș, dar și prin povestea omului și a exponatelor extrem de vii, căci Blendea surprinde în permanență eternul omenesc, de parcă acum ne-am aștepta să apară din nou, plimbându-se agale pe străzi, cu un dram de mulțumire. Și astfel, într-un gest de restituire, cu operele reunite, într-un loc pe care și l-a dorit cu fervoare, artistul va fi din nou prezent, pentru a rămâne pentru totdeauna în inima Cetății. Acest muzeu este o împlinire a spiritului, o certitudine a unei moșteniri păstrate cu sfințenie dincolo de timp și oameni, dincolo de renunțări și compromisuri, constituindu-se astfel, într-un testament împlinit și a unei promisiuni încheiate după ani de strădanie.

Este unul din puținele muzee din țara care rezolvă, în plan conceptual și expozițional, valorificarea unei opere complexe: sculptură, pictură, desen, grafică, restaurare monumente. Operele sunt reunite într-o expunere armonioasă, în

---

* Cercetător științific la secția Istoria culturii – Case memoriale Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște, Str. Justiției, nr. 7, jud. Dâmbovița..

concordanță cu elementele arhitecturale ale spațiului, a coordonatelor esențiale ale creației acestui veritabil artist al cetății Târgoviște.

Vasile Blendea, profesor de peste 30 de ani, la prestigiosul liceu Ienachiță Văcărescu, restaurator de monumente istorice (pictură murală), autor a numeroase monumente de for public – majoritatea amplasate în oraș -, dar și în localitățile județului Dâmbovița și în alte locuri din țară, strălucește în egală măsură și în pictură, desen și grafică, având ca tematică: bogata tradiție istorică și culturală a orașului, vestigiile trecutului, dar și personalități ale timpului și reprezentări ale oamenilor locului din mediul citadin obișnuit.

Rezolvarea expozițională se încadrează în soluțiile de tip tradiționalist, clasic, sugerând în spațiul arhitectural dat – casa tradițională târgovișteană - păstrată în elementele arhitecturale specifice perioadei medievale și restaurată între 1997 – 2001. Ideea realizării unei case-muzeu memorial, care să valorifice bogata colecție pe care familia a păstrat-o cu sfințenie, s-a născut încă din anul 1982, când printr-o solicitare scrisă a profesorului Vasile Blendea¹, se exprimă dorința prin care colecția să rămână în zestia culturală a Cetății, într-o casă reprezentativă. Despre constituirea acestei colecții memoriale și de artă plastică, trebuie să ne întoarcem în timp și să rememorăm ceea ce a însemnat momentul decisiv al artistului de a oferi și restitui urbei, într-un fel de dar pentru totdeauna, finalitatea artistică a unei trude de-o viață, de peste 60 de ani. Este contribuția adusă vieții artistice, din acest răstimp petrecut într-o casă aflată în apropierea unui alt monument, de aceasta dată industrial, al vechii Fonderii de tunuri din Târgoviște (începută la 2 august 1865-1866), fostul Arsenal al armatei. Casa va fi demolată în anul 1983. Ea devenise memorială de pe atunci, așa cum o definește arhitectul Cristian Moiescu, în lucrarea *Târgoviștea și monumentele sale*: “Casa – atelier Vasile Blendea, str. 23 August, nr.6, aparține sculptorului și pictorului Vasile Blendea (n. în 1895, la Peștișani, jud. Gorj), care a împodobit județul Dâmbovița cu multe lucrări de artă plastică. În atelierul din Târgoviște a creat între anii 1924-1952. Casa adăpostește lucrările sale din perioada târgovișteană, machetele de gips ale compozițiilor sculpturale : *Despărțire, Jertfă, Omagiul eroului, Paza țării, Tatăl și fiul* sau pânzele reprezentând peisaje târgoviștene, portretele unor participanți la răscoala din 1907, ale unor militanți comuniști din ilegalitate, etc.”²

Se întâmpla, într-un început de noiembrie 1982, când, la invitația lui Vasile și al Emiliei Blendea și în prezența pictorului Constantin Blendea, nepotul de frate și fiul adoptiv și spiritual al sculptorului, o echipă formată din câțiva muzeografi ai Muzeului Județean de atunci, acum CNMCD Târgoviște (n.a), să poposească în “casa – atelier”, cu scopul inventarierii lucrărilor de sculptură, pictură, desene, studii de artă bizantină, schițe de ornament și figură, proiecte pentru monumente, desene pe calc (19), mobilier (15), textile și alte piese memoriale, călimară, marmură și tampon (2), plachetă jubiliară și diplomă din 1932 – Expoziția Zootehnică, desen de A. Panțu: *Casa în care a locuit Vasile Blendea*, lucrări³ care erau preluate în custodie, în vederea unei viitoare

¹ Vasile Florea, *Vasile Blendea-monografie*, Editura “Bibliotheca”, Târgoviște, 2002, p.142-143.

² Cristian Moiescu, *Târgoviștea și monumentele sale*, Ed. Litera, București, 1976, partea a III-a, *Monumente memoriale- Case cu trecut istoric și busturi ale unor oameni de seama*, p. 305 – 306.

³ Conform cu dosarul din 1 noiembrie 1982 al *Colecției Vasile și Emilia Blendea*, din arhiva muzeului, care cuprinde peste 180 de poziții.

donatii, în momentul în care va fi găsit un spațiu corespunzător pentru un muzeu memorial, care să prezinte viața și opera artistului Vasile Blendea.

După 1989, ideea se concretizează prin restaurarea casei atribuite, încă din 1986, și prin demersurile pentru obținerea întregii colecții, în vederea organizării expoziției propriu-zise, care va fi inaugurată, în 7 septembrie 2002. Expunerea s-a realizat într-o concepție unitară, care permite vizualizarea pieselor, printr-un ecleraj natural și artificial adecvat, datorat spoturilor luminoase mobile fixate în plafonul încăperii, direcționate în așa fel încât lucrările de sculptură să fie reliefate într-un mod cât mai plăcut privirii vizitatorului. Muzeul Vasile Blendea are amenajat și un stand de desfacere a materialelor promoționale, precum și un spațiu destinat unor expoziții temporare și a altor activități conexe. Imaginea de ansamblu a muzeului este întregită și de ambientul exterior: pavaje din piatră, spațiu verde, lumini exterioare de punere în valoare a monumentului, împrejurimi și parcare. Colecția are și o monografie – album⁴, semnată de cunoscutul istoric și critic de artă Vasile Florea, care tratează exclusiv creația și viața artistului, lucrare care se constituie ca un document de referință pentru specialiști și publicul larg.

Vasile Blendea este unul dintre reprezentanții de frunte ai artei românești, care s-au afirmat în deceniile trei – noua ale secolului al XX-lea. Artist complex prin preocupări, exercitând și un talent remarcabil în desen, pictură murală și de șevalet și, cu deosebire, în sculptură, stăpânit de o gândire estetică profund umanistă, ca și de un pronunțat cult al muncii, el a reușit să realizeze opere memorabile, în toate domeniile de care s-a ocupat. Desenator pasionat, slujit de un ochi ager și de o mână agila, a izbutit să aștearnă pe foaia alba de hârtie imagini de o calitate care-l așează în rândul celor mai destoinici mânători ai creionului și peniței. Ca pictor, nu s-a situat cu nimic mai prejos de colegii de generație în arta penelului, iar ca sculptor, locul deținut de el este printre cele ale unor măștri consacrați contemporani cu el: Jalea, Ladea, Baraschi, Irimescu, Anghel.

Timp de trei decenii – cei mai fertili ai carierei sale – acest clasic al artei românești, i-a petrecut în orașul Târgoviște. Aici și în împrejurimi și-a înălțat pe socluri o bună parte dintre operele sale de sculptură, aici și-a așezat șevaletul transpunând pe pânză imagini ale fostei Cetăți de Scaun a Țării Românești și, tot aici, a desfășurat și o bogată activitate didactică la liceul din localitate. În fața școlii, la intrare, majestos stă bustul poetului Ienăchiță Văcărescu, dedicat de artist acestui deschizător de drumuri în ale poeziei române, la dezvelirea căruia a fost invitată și Elena Văcărescu, descendentă de seamă a dinastiei Văcăreștilor, poetă de sorginte română, dar de limbă franceză, premiată în două rânduri de Academia Franceză.

*“Nu este de mirare, de aceea, că frumoasa urbe subcarpatica, mândrindu-se cu performanțele creatoare ale fiului ei adoptiv(venit aici din Gorj, din comuna unde s-a născut și Brâncuși) a considerat potrivit să-și îmbogățească zestrea cu un frumos obiectiv muzeistic. În consecința, a amenajat un vechi edificiu de secol XVIII drept Casă memorială, menită a adăposti expoziția permanentă a operelor donate cu generozitate de Vasile Blendea și de soția sa. Așa se face că, în circuitul muzeistic național se înscrie, începând cu anul 2002, un obiectiv cultural de primă importanță, cum puține sunt în țară, consacrate unei singure personalități”.*⁵

⁴ Vasile Florea, *Vasile Blendea-monografie*, Editura “Bibliotheca”, Târgoviște, 2002.

⁵ Crisian Moiescu, *Cuvânt rostit la deschiderea Casei memoriale Vasile Blendea, 7 septembrie 2002*.

Anul 2002 a însemnat, pentru instituția muzeală târgovișteană, un câștig remarcabil în contextul unei armonii distincte, interferând sfera artelor plastice și cea a arhitecturii: definitivarea donației lucrărilor realizate de Vasile Blendea și punerea în valoare a casei monument, Angela Georgescu, gândită în intenția de a servi drept casă memorială marelui artist.

Momentul poate fi conceput ca atare – o restituire de mare preț, care include în același timp un efort și o dorință, ce au traversat mulți ani pentru reușita îmbinării a două conjuncturi faste: restaurarea clădirii, cât mai fidel cu putință, menținându-i-se specificul, pentru a găzdui colecția, iar pe de alta parte, sollicitudinea muzeului din Târgoviște, pentru păstrarea și conservarea lucrărilor de sculptură executate de Vasile Blendea. Oferite, inițial, în custodie de către nepotul său, pictorul și omul de suflet, cu o mare inițiativă în această înfăptuire, Constantin Blendea, ele au fost donate definitiv, prin act notarial, în 2006. Gestul fusese făcut cu ani în urmă, tocmai în ideea regrupării într-o incintă, care să onoreze impresionanta muncă de-o viață a unchiului (care îl susținuse de mic în demersul său artistic), a celui mai deplin artist, care s-a atașat iremediabil de vechiul oraș. Astfel a fost posibilă reunirea pleneră a creației artistului, gorjean de origine, de o forță covârșitoare, dovedită încă de la începuturile sale într-ale artei, traversând apoi toate tehnicile și genurile abordate.

Pentru Târgoviște și pentru casele memoriale existente în țară, această etalare apare drept o încheiere notabilă, prin multitudinea pieselor care-l reprezintă pe artist aproape integral – așa cum a fost – puternic influențat de realitățile unei istorii, cu mari eroi. S-au inclus cu rostul lor și piese de mobilier, care i-au aparținut și care dilată un timp trecut, reactualizat.

Elementele de interior se află la parter, ca o introducere în pitorescul caselor vremii, când Vasile Blendea venise în Târgoviște și o asimilase, încă de prin 1926. În spațiul de la etaj, piesele de sculptură, neutre, datorită materialului, deseori gips patinat, dar înălțătoare prin idee, se corelează optim cu pictura care prin culoarea, uneori zgârcită, alteori de un lirism luminos, creează vibrații de mare intensitate.

Desenator cu multiple posibilități, pictor de o mare prețiozitate și sculptor – domeniu în care a dat întreaga măsură a talentului său, Vasile Blendea s-a îndreptat, prin lucrările sale, către o tematică bine conturată. Pentru începutul carierei sale artistice, de mare însemnătate sunt studiile sale de inspirație bizantină, cu respectarea vechilor armonii, care au servit la restaurarea unor fresce de biserici din apropierea Târgoviștei sau din Târgoviște (Biserica Domnească) și care ocupă un spațiu generos într-una dintre săli. La mică distanță s-au așezat în loc avantajat, evitând excesul de lumină, lucrările de desen executate la Paris, studii cu preocupare pentru anatomie, cu duct precis și o dinamică accentuată a volumelor.

S-a efectuat apoi o trecere gradată către portrete și autoportrete, unde artistul a evidențiat, prin trăsături puternice, extraordinara forță lăuntrică a personajelor, atât în portretele de familie, cât și în portretistica statuară, unde modelajul pretinde mai multă insistență pentru captarea expresiei și, aici, maestrul s-a dovedit un excepțional cunoscător, așa cum o denotă portretul soției, Emilia, portretele unor persoane oficiale: al inginerului Mario Amigo și al soției acestuia, al îndrăgितului profesor Alexandru Vasilescu, primul director al Muzeului Târgoviștean, al publicistului Jean Vasiliu – pentru care se observă o afinitate de spirit, iar, ca în alte redări, cum ar fi al istoricului Nicolae Iorga sau ale unor vestiți cărturari, transpare măreția personajelor care îl inspiraseră și care solicită o plasare oarecum mai acrisită.

Dincolo de implacabilă ținută medievală a unor chipuri de voievozi (*Vlad Țepeș, Matei Basarab, Ștefan cel Mare, Dan al-II-lea*), ele exultă o umanitate, care permite alăturarea lor cu celelalte busturi în camerele muzeului.

Ca atare, este posibilă, prin exponate de mare diversitate, a se urmări ideea coordonatoare a artistului, și anume: continuitatea noastră istorică, pornind de la scene de origine, de formare a poporului român, până la cele grandioase, trăite prin prisma Primului Război Mondial unde, găsim pe front, execută schițe ale tragismului simțit și înțeles cum numai un patriot adevărat o putea face, ca ulterior să se ivească impunătoarele monumente cu caracter alegoric.

Fiind o casă memorială, care trebuie să atragă prin căldura aranjamentului, printr-o anume intimitate, nu se urmărește o etalare rigidă, cronologică, la simeză unică, ci acel ambient care să contopească acești factori să atragă atenția publicului, către ceea ce a reușit artistul pe plan stilistic – scene emoționante prin dramatismul lor, alăturate fiind unele, de un lirism optimizant; de la marea sculptură cu rigoare clasică, la mici piese, de o deosebită franchețe, dintr-un cotidian mai pașnic.

Ceea ce conferă unicitate acestei case memoriale și, implicit, creației artistului, este valoarea de document inedit a multor lucrări de pictură și sculptură, prin care Vasile Blendea a surprins Târgoviștea, vechile ei străzi, bisericile de mare importanță de la Curtea Domească, de la Mănăstirea Stelea, Biserica Sfântul Ionică, precum și figuri de târgovișteni, intelectuali cu care a colaborat și pe plan gazetăresc, la ziarul *Ancheta* sau, pur și simplu, oameni nevoiași cu traiul agravat de suferințe, în anii de după război.

La fel de autentice sunt peisajele sale surprinse la marginea orașului, unde se succed anotimpurile cu feceria lor, lăsând ca privitorul să citească farmecul vechii urbe, parțial refăcută, prin harul unui artist, care a dăruit Târgoviștei o nouă viață.

Sculptorul Vasile Blendea - artist al cetăți

Afirmația poate părea oarecum exclusivistă, având în vedere viața culturală a Târgoviștei, însă Vasile Blendea, prin hazard, originar fiind din Pestișanii Gorjului, cu rădăcini brâncușiene, având o evoluție diferită, ca exprimare plastică (printr-o viziune clasică, cuprinzătoare, de tip renascentist), ajunge a se stabili, încă din 1926, o perioadă îndelungată, în vechea cetate de scaun a Țării Românești, ca profesor la catedra de Desen și Caligrafie, la Școala Normală, actualul Colegiu Național "Ienachiță Văcărescu".

Era parcă așteptat în aceste locuri spre a da chip unor voievozi uitați, în lunga înșiruire, ca de pisanie, de sub poarta Curții Domnești. S-a dovedit a fi, simultan, ca simțire, contemporanul celor din vremea sa – ostași sau oameni de rând, orașeni și țărani, atât de inedit surprinși în modestia existenței lor de vremuri grele – perioada celui de-al II-lea Război Mondial. A prețuit deopotrivă oamenii și natura.

Artistul a fost prea puțin comentat și valorificat în contextul epocii sale, poate și datorită unei rezerve pe care și-o impusese: aceea a preocupărilor susținute în vederea perfecționării în multiple direcții, precum: restaurarea frescei unor lăcașuri de cult, sculptura monumentală, până la cea de mici dimensiuni, pictura de sevalet, grafică. În lucrările de mari proporții, amplasate multe în preajma Târgoviștei, inspirate din tragedia frontului, domină ideea sacrificiului și, totodată, persista sugestia forței umane, sensuri existențiale contopite în blocuri masive de gips. Personajele se disting statuar, într-o impresionantă hiperbolă a morții și a vieții, având subînțeleasă "izbânda".

În postura de dascăl, Vasile Blendea, a dovedit multă dăruire și exigență, rămânând un model pentru mulți elevi. Dintre aceștia amintim și nucleul Școlii de literatura de la Târgoviște: Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Al. George, Timotei Constantinescu, care, uneori, și-au alăturat scrierilor, savoarea unor schițe sau compoziții, însușiri pornite de la maestru. Pasionat să lucreze asiduu în Târgoviște, s-o surprindă cu îndărătnicia străzilor ei vechi, ca și în marea trecutului, oprindu-se la cele două mari ansambluri, în special Curtea Domnească și Mănăstirea Stelea, artistul simte nevoia claustrării, pentru a crea cu patimă.

Se retrage în turnul clopotniței de la Stelea, și, de aici, se vor ivi lucrări meșteșugite, cu vibrante calități artistice, care evoca orașul în dimensiunea sa patetică, oraș de provincie cu artere umile, umbrite de măreția imaginilor medievale.

De altfel, și în atelierul pe care-l avusese artistul în Târgoviște, o strada ce duce spre Bulevardul Carol I, își dovedise "uşurința" sa de creator – titan în ale sculpturii, aglomerând cu bucurie diverse lucrări, deosebite ca factură: busturi. Este relevant cel al inginerului Mario Amico, al soției acestuia, al profesorului Alexandru Vasilescu, al Emiliei, soția acestuia, al publicistului Jean Vasiliu, al altor apropiați, dar și reliefuri cu temă istorică, mici compoziții ingenuie.

La București, mai târziu, în atelierul de aici, va realiza - tot ca reminiscența a șederii în Târgoviște - macheta monumentului *Vlad Țepeș în fața Cetății, busturile lui Vlad Țepeș, cel al lui Dan al II-lea și al lui Matei Basarab.*

A modelat - deopotrivă - și busturile unor scriitori, care au diapazonul limbii naționale, precum *Ienăchiță Văcărescu*, aflat în fața colegiului național, care-i poartă numele, apoi pe cel al romanticului adolescentin, *Vasile Cârlova*, așezat în fața școlii cu același nume și, cu profundă înțelegere a caracterului, pe cel al lui *Alexandru Brătescu-Voinești*, în două variante, una dintre acestea, flancând una din aleile de acces de la Muzeul Scriitorilor Dâmbovițeni, muzeu găzduit de casa scriitorului târgoviștean.

Vasile Blendea nu poate fi confiscat numai ca lucrând sau însemnând extrem de mult pentru Târgoviște. Firea sa de artist era dublată de cea a unui patriot desăvârșit, interesat de istoria țării, de la începuturi, pentru ca, urmărind-o prin secole, să ajungă a da majestatea cuvenită unor personalități ale țării, precum *regele Ferdinand* sau *Badea Cârțan*, la poluri opuse în ierarhia socială, însă oameni de prestigiu ai României, care au servit-o cu abnegație, încât artistul, prin monumentele dedicate, le conferă valoarea de simboluri naționale. Din creația plenară a artistului Vasile Blendea, cu trăsături dăltuite, ca o predestinare a drumului său în viață și artă, respiră cu franchețe convingerea că patria este obârșie - sevă de trăire individuală și colectivă, inepuizabilă sursă a frumosului, în înțelesul bărbăției, care imprimă Cetății o trecere neperisabilă.

Personajul istoric, asupra căruia Vasile Blendea s-a oprit cu cel mai viu interes și cu o dragoste nedisimulată, a fost însă *Tudor Vladimirescu*.

Originea comună a eroului și a artistului, din aceeași provincie a țării, Gorjul, poate fi o explicație. O alta constă în faptul că, în persoana lui Tudor, se regăsesc, deopotrivă, luptătorul, pe plan social, și patriotul, preocupat de independența țării, sculptorul fiind foarte sensibil la amândouă aceste componente. Eroul de la Vladimiri, a cărui iconografie e destul de vastă, începuturile regăsindu-se în opera lui Theodor Aman, nu a cunoscut până la Vasile Blendea ceva mai sugestiv, mai convingător, mai autentic în grandoarea sa. Putem spune că, în elaborarea acestei imagini, de o deosebită forță, nimic n-a fost expedit. Totul a fost gândit și întruchipat până în cele mai mici detalii. Capul eroului, de o plasticitate deosebită, este de o frumusețe plină de gravitate,

exprimând o dârzenie de neclintit, trădând o mare energie, subliniată de pumnul strâns la piept, ca și de mână încleștată, pe mânerul săbiei. Sunt, apoi, redată cu o scrupuloasă respectare a adevărului, datorată și unei documentații minuțioase, costumația și atributele luptătorului, totul contribuind la alcătuirea unei imagini, ce implică, în același timp, calități fizice și însușiri morale: mândrie, vitejie, hotărâre, neînduplecare. Izbutită sub toate aspectele, această imagine a lui Tudor, creată de Blendea, a convins, și, două variante ale ei, au devenit monumente publice, înfrumusețând astfel două localități: Slatina și Vladimiri-Gorj.

O altă operă în care Vasile Blendea și-a pus întreaga măiestrie și pasiune, izvorâtă prin prețuirea pentru personajul întruchipat în ea, este proiectul pentru statuia marelui savant *Nicolae Iorga*. Este binecunoscută relația strânsă care a existat, între model și artist, încă din perioada pariziană a acestuia (1927-1930). În toamna anului 1927, obține prin concurs bursa de specializare la Paris, devenind membru al Școlii Române de la Fontenay-aux-Roses. Aici, Vasile Blendea, participa cu succes la *Salon des Artistes Francais*, iar revistele *Les Artistes d'aujourd'hui* și *Revue Moderne*, îi reproduc sculpturile expuse. Pentru decorarea Școlii Române de la Fontenay aux Roses, cu fresca *Constatin Brâncoveanu, la sfințirea Mănăstirii Surpatele-Vâlcea, 1929*, la îndemnul lui Nicolae Iorga, bursierul artist concepe și execută în frescă o amplă compoziție. Aceasta este remarcată de Nicolae Iorga, care elogiază lucrarea și-i încredințează, în numele Academiei Române, o importantă misiune: aceea de a executa copii după operele românești aflate în muzeele și castelele aflate în Austria, Germania și Elveția. Între altele, în castelul din Ambras-Tirol, Vasile Blendea descoperă faimosul portret al lui Vlad Țepeș, pe care-l copiază în excelente condiții; de asemenea, copiază, cu texte și ornamente, *Evangheliarul lui Ștefan cel Mare*. Astfel, în atari împrejurări, i s-a oferit posibilitatea, sculptorului, să-l cunoască bine ca profesor și, de asemenea, ca și orator, pe marele nostru istoric de la Vălenii de Munte. Și tocmai în aceste două ipostaze l-a imortalizat Blendea pe Nicolae Iorga, în 1935 și, respectiv, în 1974. În ceea ce privește ultima variantă, exista o foarte pertinentă caracterizare, care-i aparține istoricului de artă Vasile Drăguț, la care se raliază, în aceeași măsură, și criticul și istoricul Vasile Florea, prin care se exprima astfel sugestia reputatului critic: "*Craniul expresiv, cu acele neregularități caracteristice, încadrarea gâtului, arcul nervos al mâinii drepte al cărei index împunge aerul, modelul diferențiat cu vervă, totul concură la reușita acestui proiect de monument a cărui finalizare și ridicare pe soclu ar constitui un dublu act de dreptate: pentru memoria lui Nicolae Iorga, pe care nimeni nu l-a evocat mai convingător și pentru arta sculptorului Vasile Blendea a cărei cunoaștere și prețuire se impun cu necesitate*"⁶.

"Artist complet, dotat cu acel mănunchi de forțe care creează proporția spiritualității cu multiple trimiteri, sculptorul Blendea ne dă, în macheta monumentului ce îl reprezintă pe Nicolae Iorga, ca și în cea al lui Matei Basarab sau Ștefan cel Mare, dovada unicului mod de a figura personalitatea cuiva prin viguroase mijloace sculpturale: venerația pentru subiect. *Iorga, vertical, profetic, cu bustul și capul retras în fața propriului gest ce anunța sensul ascendent al istoriei românilor; cu acel vizibil uragan interior al minții, al temperamentului său, este, cred eu, creația care-l reprezintă cu adevărat pe marele istoric, opera unui artist care l-a cunoscut și*

⁶ Vasile Drăguț, *Cuvânt rostit la vernisajul Expoziției retrospective de la sala Dalles, București, 1977*; considerat un important eveniment plastic al anului, la care Vasile Blendea, la 82 ani, este omagiat pentru cei peste 50 ani închinați artei românești).

venerat...sculptorul Vasile Blendea face parte din acei oameni care simt ca datorează ei totul celorlalți, ca, oricât ar trăi, tot nu ar avea timp să mulțumească din plin dărnicii acestui pământ și își amintesc cu greu de răutatea unor trecători. Opera unui artist este alcătuită din totalitatea viziunilor lui, dar, mai ales din etica, sensul uman pe care-l conțin ele, sens ce îl dovedește pe autor a fi exemplar, demn de urmat. Aici, cred eu, se află rostul educativ al artei și, tot aici, datoria noastră față de cei ce-și fac datoria. Îmi pare nespuse de bine ca dorința noastră sincera de a ne întruropa în arta istoria, de a realiza pe pământul țării opere patriotice convingătoare, va continua să se transforme în faptă și acum, când constatăm, cu întârziere, o disproporție între valoarea proiectelor create de sculptorul Vasile Blendea și puținătatea monumentelor definitive. Cred că destinul omului este firea lui și, din ce s-a văzut, firea acestui maestru al sculpturii românești a fost să se bată doar cu îndărătnica materie și cu nevăzutele gânduri ce urmau a fi întruchipate în ea”⁷.

Raliindu-se unei asemenea pioase chemări, suntem conștienți că, pentru valorificarea operei acestui clasic al artei românești, care este Vasile Blendea, mai sunt multe de făcut.

La îndeplinirea acestui deziderat contribuie, într-un fel, și expoziția permanentă a lucrărilor sale, în Casa Angela Georgescu, monument de arhitectură de secol al XVIII-lea, restaurată special pentru a adăposti colecția memorială “Vasile și Emilia Blendea”, în Târgoviște, oraș pe care maestrul l-a iubit atât de mult și i s-a dăruit întrutotul.

Rămâne, ca cei investiți în păstrarea operei și memoriei acestei personalități culturale, dăruită cu atâta generozitate și dragoste pentru aceste locuri încărcate de istoria neamului, istorie care l-a inspirat și pe care a venerat-o, prin întreaga sa ființă, ca dascăl și artist al Cetății, să se aplece cu mai mare pioșenie, venerație, înțelegere, respect și, nu în ultimul rând, cu grijă și competența specialistului în a conserva, cu înalt profesionalism și a valorifica această comoara culturală donată Complexului Național Muzeal “Curtea Domnească” din Târgoviște și, care, din 7 septembrie 2002, se constituie în “Casa memorială Vasile Blendea”, intrând astfel în marea familie a muzeelor memoriale din România.

---

⁷ Sabin Balașa, *Vasile Blendea*, în *SContemporanul*”, nr. 32, din 12 august 1977 .